

IZVJEŠTAJ

O RADU SAVJETA ZA VODE ZA 2023. GODINU

I. UVODNE NAPOMENE

Osnivanje, položaj i uloga Savjeta za vode, kao savjetodavnog tijela za davanje predloga za odlučivanje o stručnim pitanjima i za pružanje stručne pomoći u postupku donošenja odluka iz oblasti voda, utvrđena je odredbama čl. 151a i 151b Zakona o vodama ("Službeni list RCG", broj 27/07 i "Službeni list CG", br. 32/11, 48/15, 52/16 i 84/18). U skladu sa tim odredbama, Savjet je osnovan Odlukom o obrazovanju Savjeta za vode ("Službeni list CG", broj 39/19), a postojeći personalni sastav Savjeta određen je Odlukom o izmjeni Odluke o obrazovanju Savjeta za vode ("Službeni list CG", broj 4/22). Novom Odlukom o obrazovanju Savjeta za vode koju je Vlada Crne Gore donijela na sjednici od 8. septembra.2023. godine, prestala je da važi prethodna Odluka o obrazovanju Savjeta za vode ("Službeni list CG", broj 39/19 i 4/22). Odluka je objavljena u "Službenom listu CG", br. 87/23 od 27.9.2023. godine, a stupila je na snagu 5.10.2023. godine.

Savjet ima predsjednika i 11 članova, imenovanih iz reda: istaknutih naučnih i stručnih lica iz oblasti voda i zaštite životne sredine, javnog zdravlja, privrede i finansija, jedinica lokalne samouprave, nevladinih organizacija iz oblasti voda i zaštite životne sredine, kao i naučnih i stručnih institucija od značaja za održivo upravljanje vodnim resursima i privrednih društava koja obavljaju djelatnost vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda.

Savjet za vode do 5.10.2023. godine činio je:

- 1) Željka Furtulu, Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede, predsjednik;
- 2) Vesna Bajović, Uprava za vode, članica;
- 3) prof. dr Goran Sekulić, Građevinski fakultet Univerziteta Crne Gore, član;
- 4) prof. dr Sreten Tomović, Građevinski fakultet Univerziteta Crne Gore, član;
- 5) Dušica Brnović, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju, članica;
- 6) Filip Makrid, „Vodovod i kanalizacija” DOO Podgorica, član;
- 7) Zorica Đuranović, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, članica;
- 8) Dragana Đukić, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, članica;
- 9) Mila Radovića, Uprava za vode, član;
- 10) dr Ivanu Joksimović, Institut za javno zdravlje Crne Gore, članica;
- 11) Miodrag Radunović, diplomirani pravnik, član.

Savjet za vode od 5.10.2023. godine čini:

- 1) Željko Furtula, Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede, predsjednik;
- 2) Vesna Bajović, Uprava za vode, članica;
- 3) prof. dr Goran Sekulić, Građevinski fakultet Univerziteta Crne Gore, član;
- 4) prof. dr Milan Radulović, Građevinski fakultet Univerziteta Crne Gore, član;
- 5) Zorica Đuranović, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, članica;
- 6) Maja Božović, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, članica;
- 7) dr Ivana Joksimović, Institut za javno zdravlje Crne Gore, članica;
- 8) Golub Čulafić, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju, član;
- 9) Enis Đokaj, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, član;
- 10) Brankica Cmiljanović, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, članica;
- 11) Miodrag Radunović, diplomirani pravnik, član.

Prvu konstitutivnu sjednicu, u aktuelnom mandatu, Savjet je održao 12. oktobra 2023. godine, na kojoj je usvojio i Poslovnik o svom radu.

Zakonom je propisano da se Savjet osniva radi davanja predloga za odlučivanje o stručnim pitanjima i za pružanje stručne pomoći u postupku donošenja odluka iz oblasti voda. S tim u vezi, Savjet, naročito:

- 1) daje predloge od značaja za unaprjeđenje stanja u oblasti voda;
- 2) pruža stručnu pomoć prilikom izrade strategije, nacionalnih programa i planova upravljanja vodama;
- 3) daje stručna mišljenja na javnoj raspravi za planska dokumenta upravljanja vodama;
- 4) prati realizaciju nacionalnog programa i planova upravljanja vodama;
- 5) daje predloge za poboljšanje učešća javnosti u procesu planiranja, donošenja odluka i kontrole njihovog sprovođenja;
- 6) daje stručne predloge za edukaciju javnosti o značaju vode kao prirodnog javnog dobra, o potrebi racionalizacije potrošnje vode, zaštite vode i ulozi vodnih objekata u obezbjeđenju usluga.

II. RAD SAVJETA U IZVJEŠTAJNOM PERIODU

U toku 2023. godine Savjet za vode je pripremio i održao ukupno pet sjednica (V sjednicu u prethodnom sazivu i I – IV sjednice u novom sazivu).

U nastavku se daje pregled održanih sjednica sa glavnim pitanjima koja su razmatrana, kao i zaključcima donešenim povodom tih pitanja.

I. Savjet za vode je svoju V sjednicu, održao 29.05.2023. godine. Na ovoj sjednici Savjet je razmatrao sljedeća pitanja:

- 1) Usvajanje dnevnog reda;
- 2) Usvajanje zapisnika sa sjednice Savjeta za vode održane 27. decembra 2022. godine;
- 3) Uticaj klimatskih promjena na vode u Crnoj Gori;
- 4) Aktivnosti predviđene Protokolom o vodi i zdravlju;
- 5) Pribavljanje mišljenja u postupku utvrđivanja vodnih uslova od nadležnih organa za zaštitu životne sredine;
- 6) Pitanja i predlozi.

Rad Savjeta po usvojenim tačkama dnevnog reda:

1. Usvajanje dnevnog reda

Usvojen dnevni red planiran za V sjednicu Savjeta za vode.

2. Usvajanje zapisnika sa sjednice Savjeta za vode održane 27. decembra 2022. godine

Usvojen je zapisnik sa IV sjednice Savjeta za vode, održane 27. decembra 2022. godine.

3. Uticaj klimatskih promjena na vode u Crnoj Gori

Prof. dr Goran Sekulić pokrenuo je diskusiju o uticaju klimatskih promjena na vode u Crnoj Gori. Godišnji izvještaji o padavinama pokazuju da je količina padavina ista, ali da su intervali kraći, a intenzitet padavina jači. Klimatski model iz 2018. godine, rađen za period od narednih 100 godina, pokazuje da će se temperatura povećati za 2° C, dok će se padavine smanjiti za 20 %. Sve to utiče na kvalitet i kvantitet voda, tako da već sada postoji pad nivoa podzemnih voda, što nas obavezuje na unaprjeđenje monitoringa voda na izvorima u cilju praćenja nivoa podzemnih

voda, kao i uspostavljanje monitoringa podzemnih voda na cijeloj teritoriji Crne Gore. Naglašeno je da nemaju sva izvorišta vode za ljudsku upotrebu uspostavljene zone sanitarne zaštite i da bi trebalo naći način da se sva izvorišta koja koriste za vodosnabdjevanje adekvatno zaštite. Takođe Glavni projekti zona sanitarne zaštite ubuduće bi morali da uzimaju u obzir klimatske promjene, a postojeći bi trebali da se preispitaju.

Pomenuto je da Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju svake tri godine priprema izvještaj o klimatskim promjenama, kao i da treba apelovati da se izradi Plan upravljanja sušama.

Evidentno je da klimatske promjene postoje i da je sektor voda prepoznat kao jedan od najranjivijih sektora na klimatske promjene, kao i da dosadašnje aktivnost nisu dovoljne za mitigaciju i adaptaciju na klimatske promjene, zbog čega je potrebno aktivno uključivanje svih relevantnih institucija.

4. Aktivnosti predviđene Protokolom o vodi i zdravlju

Dr Ivana Joksimović izvjestila je Savjet za vode da je Protokol o vodi i zdravlju potpisalo 27 zemalja, među kojima je i Crna Gora, koja je Zakon o potvrđivanju Protokola donijela 2019. godine. Cilj Protokola je da se na svim odgovarajućim nivoima, nacionalnom, prekograničnom i međunarodnom, zaštiti zdravlje, kao osnovno ljudsko pravo, u cilju održivog razvoja i realizacije Održivih Razvojnih Ciljeva (SDG) UN, kroz unapređenje upravljanja vodom i zaštitu vodnih resursa.

Radi preduzimanja mjera i aktivnosti značajnih za sprovođenje Protokola o vodi i zdravlju Ministarstvo zdravlja je osnovalo Komisiju za vode koja je zadužena za praćenja obaveza proisteklih iz Zakona o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu. Zadatak Komisije je da prati i analizira sprovođenje Protokola o vodi i zdravlju u cilju prevencije, suzbijanja i smanjenja oboljenja vezanih za vodu u okviru integrisanih vodoprivrednih sistema kojima je cilj održivo korišćenje vodnih resursa, kvalitet vode u okolini koji ne ugrožava zdravlje ljudi i zaštita vodnih ekosistema. U cilju realizacije ovih poslova, a kao polazna osnova, članovi Komisije su izradili monografiju „Sprovođenje protokola o vodi i zdravlju u Crnoj Gori - analiza stanja“.

UNECE (Ekonomaska komisija UN za Evropu) i SZO (Evropa) su pokrenule pilot projekat u Crnoj Gori o samoprocjeni ravnopravnog pristupa vode, sanitacije i higijene svim društvenim grupama, sa posebnim osvrtom na ranjive grupe, a u skladu sa Protokolom o vodi i zdravlju.

Rezultati istraživanja će poslužiti da se utvrdi realno stanje o priuštivosti vode i sanitacije u Crnoj Gori, kao i da se pristup vodi unaprijedi u onim djelovima zemlje gdje nije dovoljno razvijen, kako bi se osiguralo puno ostvarenje predmetnog prava, kao i da će se definistai preporuke za dalje aktivnosti: izmjena zakonske regulative, smanjenje geografske neujednačenosti, edukacija preduzeća za vodovod i kanalizaciju o planovima bezbjedosti vode za ljudsku upotrebu, održavanje i unaprijeđenje kvaliteta vode itd.

5. Pribavljanje mišljenja u postupku utvrđivanja vodnih uslova od nadležnih organa za zaštitu životne sredine

Miodrag Radunović govorio je o potrebi pribavljanja mišljenja u postupku utvrđivanja vodoprivrednih uslova od nadležnih organa za zaštitu životne sredine. Naveo je da su pojedine odredbe Zakona o vodama promijenjene u cilju stvaranja boljeg poslovnog ambijenta. Prema sadašnjim rješenjima iz Zakona o vodama organ nadležan za izdavanje vodnih uslova cijeni da li je u pojedinačnim slučajevima potrebno pribaviti i od kojih institucija mišljenje u postupku izdavanja vodnih uslova. Predstavnici Uprave za vode istakli su da se prilikom izdavanja vodnih uslova pribavlja mišljenje od organa nadležnih za zaštitu životne sredine u svim slučajevima u kojima postoji mogućnost uticaja na životnu sredinu.

6. Pitanja i predlozi

Nije bilo dodatnih pitanja predloga.

II. Savjet za vode je svoju **I sjednicu** u novom sazivu, održao 12.10.2023. godine. Na ovoj sjednici Savjet je razmatrao sljedeća pitanja:

- 1) Usvajanje dnevnog reda;
- 2) Donošenje Poslovnika o radu Savjeta za period mandata ovog saziva;
- 3) Informisanje o aktivnostima Crnogorske komisije za saradnju o vodoprivrednim odnosima sa Republikom Albanijom;
- 4) Informisanje o statusu implementacije Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva
- 5) Dogovor o daljim aktivnostima;
- 6) Pitanja i predlozi;

1. Usvajanje dnevnog reda

Usvojen dnevni red planiran za I sjednicu Savjeta za vode u novom sazivu.

2. Donošenje Poslovnika o radu Savjeta za period mandata ovog saziva

Prisutni su upoznati sa predlogom teksta Poslovnika o radu Savjeta za vode za period mandata ovog saziva, koji je pripremio Miodrag Radunović.

Predlog Poslovnika o radu Savjeta za vode je jednoglasno usvojen.

3. Informisanje o aktivnostima Crnogorske komisije za saradnju o vodoprivrednim odnosima sa Republikom Albanijom

Gospodin Enis Gjokaj je upoznao Savjet sa aktivnostima Crnogorske komisije za upravljanje vodama od zajedničkog interesa sa Republikom Albanijom. Poseban osvrt je dao trenutno aktuelnoj komunikaciji sa albanskim predstavnicima u vezi kreiranja zajedničkog dokumenta na uspostavljanju sistema monitoringa i razmjene podataka na rijeci Cijevni. Skrenuo je pažnju da je crnogorska Strana pripremila dokument koji nije prihvaćen od albanske strane i da je postignut dogovor da albanska Strana pripremi nacrt dokumenta. Gdin Gjokaj se zahvalio predstavniku ZHMS na dostavljenim komentarima koje smatra veoma korisnim za buduće djelovanje u oblasti vodoprivrede. Dodatno, upoznao je članove Savjeta sa pismom, koje je dostavljeno posredovanjem MVP, u kome se ističe da CG Strana nije dostavila saglasnost na dostavljenu dokumentaciju povodom izgradnje mHE na rijeci Cijevni. Dodao je da dostavljena dokumentacija putem maila nije bila istovjetna dokumentaciji koja je dostavljena diplomatskim putem. Kada je bio u Ženevi prije par mjeseci, od gospođe Gerte Lubonje, albanske predsjednice Komisije, neformalno je obaviješten da bi CG mogla da pretrpi posljedice u finansijskom smislu, ukoliko dođe do odugovlačenja ovog procesa. Gospodin Gjokaj je stekao utisak da se proces želi ubrzati kada se očekuje odgovor od CG Strane što nije slučaj kada je u pitanju ALB Strana i upoznao nove članove Savjeta sa slučajem iz prethodne godine kada se čekala saglasnost duže vrijeme od albanske Strane na Glavni projekat rekonstrukcije sistema nasipa za odbranu od poplava na rijeci Bojani u Crnoj Gori.

Gospodin Radunović je istakao da albanska Strana očekuje da se odmah reaguje a ne poštuje odredbe potpisanog Sporazuma da se obraća zvanično na engleskom jeziku. Dodao je da je dostavljana dokumentacija od ALB Strane na albanskom jeziku, da je pregledu dokumentacije prethodio prevod i da bi trebalo da MVP odmah reaguje i vrati dokument u takvim slučajevima.

Smatra da dokument o saradnji treba da sadrži jasne i nedvosmislene smjernice kada su u pitanju pravila komunikacije između Strana. Dodao je da albanska Strana treba da uključi crnogorsku od idejnog rješenja a ne kada je sve gotovo.

Gospodin Željko Furtula je ukazao na član 9 potpisanog Okvirnog sporazuma kojim su definisane obaveze obje strane, ali da praksa pokazuje potpuno drugačije stanje. Iskazao je zabrinutost što postoji Sporazum koji se ne poštuje.

Gospodin Golub Čulafić je ukazao na problematiku provjerljivosti podataka iz dostavljenih dokumenata od albanske Strane. Istakao je da nedostaju mjerne stanice na CG strani kako bismo imali realniju sliku o prekograničnom uticaju.

Gospođa Zorica Đuranović je upoznala Savjet da je upućen predlog Programa monitoringa za 2024 .godinu i pozvala ZHMS da dopuni podatke koji se tiču mjernih stanica u prekograničnom dijelu na rijeci Cijevni.

Gospođa Vesna Bajović je upoznala Savjet da je Uprava za vode pokrenula projekat istraživanja na rijeci Cijevni, da je to proces koji iziskuje vrijeme i da se zaključci mogu donositi tek kada se dođe do konkretnih rezultata. U sklopu tog projekta je planirana jača konekcija sa Albanijom jer je neophodno da se usaglasi hidrogeološka karta sliva rijeke Cijevne.

Gospođa Ivana Joksimović je istakla da bi Strateška procjena na životnu sredinu trebalo da bude analizirana od strane članova koji učestvuju u procesu kako bi se provjerilo da li elementi procjene zadovoljavaju naše propise. Gospođa Joksimović je informisala Savjet da je Komisija za vode, koju je obrazovalo Ministarstvo zdravlja, razmatrala Pravilnik o određivanju ranjivih područja i donijela preporuke za proširenje u svom Programu monitoringa za 2024. godinu. Takođe, potvrdila je da bi preporuka Savjeta mogla biti neophodnost jačanja kapaciteta uspostavljanja monitoring mreže u Crnoj Gori.

Gospođa Maja Božović je istakla da je Implementacioni komitet (UNECE) upoznat sa situacijom i da je, na ranijim sastancima, od njih zatražena podrška u angažovanju nezavisnog eksperta koji bi bio uključen u proces procjene stanja na obje strane kako bi se došlo do rezultata potencijalnog kumulativnog uticaja. Dodala je da je na drugom sastanku dat predlog da CG Strana podvuče crtu i zanemari što je bilo do sada što CG Strana nije prihvatila.

4. Informisanje o statusu implementacije Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva

Gospođa Zorica Đuranović je podsjetila da su Planovi upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva donijeti 3. marta 2022. godine. Planove je radila Eptisa preko IPA programa, u okviru kog su eksperti prikupljali podatke od institucija i u skladu sa dobijenim inputima radili na ovim dokumentima. Istakla je da smo svjesni da planovi imaju manjkavosti ali da smo tu da pratimo jer imamo ciklus od šest godina kada treba da sprovodimo mjere. Dodala je da se većina mjera odnosi na izgradnju uređaja i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, a da smo u prethodnoj godini pokrenuli realizaciju mjere postepenog proširenja kanalizacione mreže u Budvi (Buljarica) i u Herceg-Novom (Topla i Baošići).

Gospođa Maja Božović je istakla da je u prethodnoj godini utrošeno 200.000 € za tu mjeru, a da je ovogodišnjim Programom podsticanja projekata u vodoprivredi opredijeljen iznos sredstava od 600.000 €. Navela je da bi trebalo razmotriti prioritete za implementaciju mjera. Dodala je da treba imati na umu da se bliži kraj budžetske godine, te da bi prioritet za ovu godinu trebalo dati projektima koje sprovode jedinice lokalne samouprave. Takođe, ukazala je da bi Program podsticanja projekata u vodoprivredi za 2024. godinu mogao biti donijet do kraja februara 2024. godine što bi moglo ubrzati proces implementacije mjera koje sprovode državni organi. Gospođa Božović je upoznala članove Savjeta da će se u narednoj godini ažurirati Strategija upravljanja vodama, a moguće i planovi s obzirom da u donijetim planovima nedostaje dio koji se tiče obaveze izvještavanja prema donosiocu planova o realizovanim mjerama.

Gospodin Miodrag Radunović je iskazao spremnost da ubuduće da svoj doprinos pregledom dokumenata koji se donose kako dokumenti ne bi imali manjkavosti pravne prirode.

Gospođa Vesna Bajović je istakla problematiku u vezi planiranja akcionog plana za sprovođenje mjera jer bi realizaciju akcionih planova trebalo svesti na realnu snagu i spremnost institucija i države.

5. Dogovor o daljim aktivnostima

Gospođa Vesna Bajović je upoznala Savjet da je jedna od obaveza prema zakonu da UzV izradi Operativni plan od havarijskog zagađenja. Takođe, navela je da se ovaj plan radi prvi put i da prema mjerama DRI imaju obavezu do 3. novembra 2023. godine da obavijeste šta su uradili povodom toga.

Gospođa Ivana Joksimović je informisala Savjet da je u toku produžetak projekta EU pod nazivom "Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja vodama u Crnoj Gori" koji obuhvata segmente koji se odnose na Direktivu o vodi za piće. Dodala je da je u planu formiranje radne grupe, uz njen predlog, da u radnoj grupi budu članovi koji su i ranije aktivno učestvovali, kako ne bi došlo do preklapanja aktivnosti koje su predviđene predhodnim projektom.

6. Pitanja i predlozi

Gospodin Milan Radulović je iskazao zabrinutost o potencijalnom sukobu interesa jer je učestvovao u izradi dokumenata koji se odnose na MPŠV a član je Zajednice geologa i hidrogeologa koja je ograničena na nekoliko ljudi (7-8) koji se bave tom strukom u Crnoj Gori.

Gospodin Miodrag Radunović je obrazložio da članovi Savjeta za vode nisu javni funkcioneri, ne podnose izvještaj ASK-u i ne donose odluke koje su izvršne prirode te da je gospodin Radulović svojom ekspertizom pozvan da da svoj doprinos Savjetu.

Gospođa Maja Božović je istakla da gospodin Radulović prilikom rada u Savjetu može naglasiti kada je učestvovao u izradi određenog dokumenta te da nije nužno da se o tim dokumentima izjašnjava.

III. Savjet za vode je svoju **II sjednicu**, održao 23.10.2022. godine. Na ovoj sjednici Savjet je razmatrao sljedeća pitanja:

- 1) Usvajanje dnevnog reda;
- 2) Usvajanje zapisnika sa I sjednice Savjeta za vode;
- 3) Implementacija Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva
- 4) Nacrč Operativnog plana zaštite voda od havarijskog zagađenja
- 5) Dogovor o daljim aktivnostima;
- 6) Pitanja i predlozi;

1. Usvajanje dnevnog reda

Usvojen dnevni red planiran za II sjednicu Savjeta za vode.

2. Usvajanje zapisnika sa I sjednice Savjeta za vode

Savjet za vode je jednoglasno usvojio zapisnik sa svoje I sjednice, održane 12.10.2023. godine.

3. Implementacija Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva

Članovi Savjeta su diskutovali o Programu mjera i saglasili se da će ova tačka biti aktuelna dok traje period implementacije (do 2027. godine). Članovi Savjeta su takođe diskutovali o problemima u vodosnabdijevanju u opštinama.

Gospođa Brankica Cmiljanović je upoznala Savjet da su neke od mjera već započete i da će do sljedećeg sastanka dostaviti listu sa presjekom stanja mjera iz nadležnosti MEPPU.

Gospođa Vesna Bajović je ukazala da se neke mjere odnose na druge oblasti koje indirektno utiču na vode, kao što je šumarstvo, ribarstvo i drugo te je predložila da se održe sastanci ili upute dopisi kako bi u svojim godišnjim programima uvrstili mjere iz njihove nadležnosti. Dodala je da se pripremom baze podataka za geoportal, odnosno prilikom unosa podataka i digitalizacije za izvorišta koja imaju zone, javlja problem u preklapanju sa stvarnim stanjem zbog čega će obavljati terenski rad i prelazak kroz sve elaborate.

Gospodin Milan Radulović je dao predlog da se svako izvorište ogradi kako bi se obezbjedila zona sanitarne zaštite.

Gospodin Miodrag Radunović je rekao da je činjenica da izvorišta nemaju uspostavljene zone sanitarne zaštite i da bi trebalo preporučiti kao hitnu mjeru da se izvorišta ograde.

Gospođa Ivana Joksimović je ukazala da se ne može reći da je sistem kvaliteta vode za ljudsku upotrebu na velikom nivou. Izmjena direktive o vodi za piće predviđa obavezu da se donesu Water Safety planovi odnosno planovi za bezbjedno vodosnabdijevanje. Ministarstvo zdravlja će izmjenom zakona previdjeti obavezu izrade ovih planova.

4. Nacrt Operativnog plana zaštite voda od havarijskog zagađenja

Gospođa Vesna Bajović je predstavila nacrt Operativnog plana zaštite voda od havarijskog zagađenja i podsjetila da se ovaj plan zaštite voda od havarijskog zagađenja radi prvi put a donosi se u skladu sa Zakonom o vodama. Zamolila je članove da dostave komentare do 1. novembra 2023. godine.

Članovi su diskutovali o predmetnom dokumentu.

5. Dogovor o daljim aktivnostima

Gospodin Enis Gjokaj je upoznao Savjet da smo dobili nacrt Protokola o saradnji sa R. Albanijom. Pomenuo je da je sa Majom Božović prisustvovao sastancima u Ženevi gdje je traženo da se zaustavi izdavanje dozvola za izgradnju mHE dok se ne uspostavi zajednički monitoring.

Gospođa Brankica Cmiljanović je upoznala Savjet da će UNECE zvaničnu odluku u vezi sporova na rijeci Cijevni donijeti u decembru mjesecu. Dala je predlog da se razmotri dopuna Protokola u segmentu zaštite biodiverziteta.

Gospodin Miodrag Radunović smatra da treba napisati informaciju za Vladu uz ovaj predlog Protokola. Dodao je da smatra da bi ovaj dokument trebalo da potpišu predstavnici institucija na koje se Protokol odnosi.

Članovi Savjeta su diskutovali o dokumentu i modelu za usvajanje.

6. Pitanja i predlozi

Pod ovom tačkom dnevnog reda nije bilo rasprave.

IV. Savjet za vode je svoju **III sjednicu**, održao 1.11.2023. godine. Na ovoj sjednici Savjet je razmatrao sljedeća pitanja:

- 1) Usvajanje dnevnog reda;
- 2) Usvajanje zapisnika sa II sjednice Savjeta za vode;

- 3) Implementacija Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva
- 4) Nacrt Operativnog plana zaštite voda od havarijskog zagađenja
- 5) Dogovor o daljim aktivnostima;
- 6) Pitanja i predlozi;

1. Usvajanje dnevnog reda

Usvojen dnevni red planiran za III sjednicu Savjeta za vode.

2. Usvajanje zapisnika sa I sjednice Savjeta za vode

Savjet za vode je jednoglasno usvojio zapisnik sa svoje II sjednice, održane 1.11.2023. godine.

3. Implementacija Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva

Članovi Savjeta su diskutovali o Programu mjera i saglasili se da će ova tačka biti aktuelna dok traje period implementacije (do 2027. godine), najviše zbog izazova koje prati izgradnja PPOV. Članovi Savjeta su takođe diskutovali o problemima u vodosnabdijevanju u opštinama.

4. Nacrt Operativnog plana zaštite voda od havarijskog zagađenja

Komunikacija i rad u vezi nacrta Operativnog plana zaštite voda od havarijskog zagađenja će nastaviti da se obavlja elektronskim putem sa direktoricom Uprave za vode.

5. Dogovor o daljim aktivnostima

Gospodin Enis Gjokaj je dostavio nacrt Protokola o saradnji sa R. Albanijom na razmatranje. Članovi Savjeta su diskutovali o dokumentu i modelu za usvajanje.

6. Pitanja i predlozi

Pod ovom tačkom dnevnog reda nije bilo rasprave.

V. Savjet za vode je svoju **IV sjednicu**, održao 15.12.2023. godine. Sjednica je održana uz prisustvo članova predstavnika Crne Gore u Komisiji za upravljanje vodama sa Republikom Albanijom i sa predstavnicima Tehničke radne grupe za Cijevnu. Na ovoj sjednici Savjet je razmatrao sljedeća pitanja:

- 1) Usvajanje dnevnog reda;
- 2) Usvajanje zapisnika sa III sjednice Savjeta za vode;
- 3) Implementacija Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva;
- 4) Nacrt Operativnog plana zaštite voda od havarijskog zagađenja
- 5) Plan upravljanja rizicima od poplava za područje Skadra odnosno sliva rijeke Bojane;
- 6) Protokol za razmjenu hidroloških i meteoroloških podataka i informacija o rijeci Cijevni sa R. Albanijom;
- 7) Dogovor o daljim aktivnostima;
- 8) Pitanja i predlozi;

1. Usvajanje dnevnog reda

Usvojen dnevni red planiran za IV sjednicu Savjeta za vode.

2. Usvajanje zapisnika sa III sjednice Savjeta za vode

Savjet za vode je jednoglasno usvojio zapisnik sa svoje III sjednice, održane 1.11.2023. godine.

3. Implementacija Planova upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva

Gospođa Maja Božović je upoznala Savjet sa održanim sastancima sa predstavnicima opština u proteklom periodu i istakla da je najveća spremnost opštine Mojkovac koja je obezbjedila sredstva iz donacije, a za šta im je neophodno da obezbjede 33 % učešća, koje su planirali da obezbjede kreditnim zaduženjem. S obzirom da se u programu mjera iz Plana upravljanja vodama nalazi predmetna mjera za opštinu Mojkovac, a ukoliko ne bude drugih adekvatnih zahtjeva za razmatranje, smatra da treba pružiti podršku Opštini Mojkovac kako se budžet opštine Mojkovac ne bi opteretio u tolikoj mjeri.

Gospodin Sreten Tomović smatra da bi trebalo izraditi studiju o tehnologiji prečišćavanja otpadnih voda (uključujući izvodljivost i opravdanost) na državnom nivou, kako se ne bi ponavljala problematična situacija kakva je bila npr. u budvanskom postrojenju sa obradom mulja.

Gospođa Ivana Joksimović je izrazila zabrinutost zbog nespemnosti opština i istakla da bi, pored individualnih konsultacija, trebalo pozivati opštine da dođu u Ministarstvo kako bi ih obučili u pisanju zahtjeva i objasnili šta im je sve neophodno kako bi mogli kandidovati spremne projekte za finansiranje. Dodala je da bi u budućem periodu možda trebalo staviti prioritet na rješavanju problema vodosnabdijevanja i prečišćavanja otpadnih vodama u Pljevljima.

Gospodin Miodrag Radunović je podsjetio na pravni osnov koji utvrđuje kakvog kvaliteta mora biti voda koja se ispušta u recipijent.

Gospođa Dina Skarep smatra da ne treba izmišljati rješenja za sistem koji je uspostavljen i osvrnula se na apsurd proglašenja zaštićenih područja koja su već devastirana.

Gospođa Brankica Cmiljanović je istakla da se informacije o mjerama koje se tiču postrojenja ažuriraju svakih šest mjeseci.

Gospođa Vesna Bajović je ukazala na problematiku oko puta Mojkovac-Lubnice u vezi Bjelojevića rijeke gdje je ponovljen zahtjev za izdavanje vodne saglasnosti a prethodno bi trebalo utvrditi da li su ivedeni radovi u skladu sa Glavnim projektom i revizijom.

Gospodin Milan Radulović je istakao da bi u budućem periodu možda trebalo staviti prioritet na rješavanju problema prečišćavanja otpadnih vodama u Prijestonici Cetinje.

Gospodin Enis Gjokaj smatra da bi u ovaj proces trebalo uključiti Zajednicu opština.

4. Nacrt Operativnog plana zaštite voda od havarijskog zagađenja

Gospođa Vesna Bajović je istakla da su u toku konsultacije sa Upravom za inspekcijske poslove i predložila da se nastavak komunikacije obavlja elektronskim pute do finalizacije nacrta dokumenta. Zamolila je članove da dostave komentare do 1. novembra 2023. godine.

Gospođa Brankica Cmiljanović je ukazala na dio Zakona za odgovornost za štetu u životnoj sredini koji sadrži neposrednu opasnost od štete.

Gospodin Milan Radulović je istakao da bi možda trebalo dodati nadležnost Vojske Crne Gore.

5. Plan upravljanja rizicima od poplava za područje Skadra odnosno sliva rijeke Bojane

Gospodin Enis Gjokaj je upoznao Savjet sa Planom upravljanja rizicima od poplava za područje Skadarskog jezera i sliva rijeke Bojane koji smo dobili od Albanske strane očekujući zaključak. Zahvalio se na dostavljenim komentarima. Istakao je da za navedenu izgradnju mHE u dokumentu nije jasna lokacija. Takođe je istakao namjeru Albanske strane da kanal Montenze prošire kako bi zahvatao veću količinu vode. Dodao je da smo na sastancima u prethodnom periodu u Ženevi imali stav i tražili da se zaustavi postupak u vezi izgradnje mHE dok se ne uspostavi zajednički monitoring sistem i razmjena podataka.

Gospođa Dina Skarep smatra da treba nešto prepoznati kao sporno kako ne bismo sutra imali problema.

Gospodin Miodrag Radunović smatra da crnogorska strana treba takođe razmišljati u pogledu korišćenja voda a ne samo cilju odbrane od poplava. Takođe smatra da dokument treba poslati Upravi za vode, Ministarstvu ekologije, Direktoratu za zaštitu i spašavanje, ZHMS, Opštini Ulcinj da daju komentare.

Gospodin Sreten Tomović smatra da treba upozoriti albansku stranu da nam daju idejno rješenje o aktivnostima i upravljanju tim kanalom kako bismo znali šta žele da urade sa tim kanalom.

Gospodin Milan Radulović je istakao da usaglašavanje kota nasipa predstavlja pozitivan stav.

Gospođa Brankica Cmiljanović smatra da je plan dobar, urađen u skladu sa EU direktivama, da je na okvirnom nivou i da daje smjernice i mjere na strateškom koje su uzete iz strateške procjene. Dodala je da bi trebalo kontaktirati ESPO u vezi ovog i pitanja i da bi trebalo staviti plan na web sajt kako bi javnost imala uvid u dokument.

6. Protokol za razmjenu hidroloških i meteoroloških podataka i informacija o rijeci Cijevni sa R. Albanijom

Gospođa Dina Skarep smatra da treba proširiti listu podataka koji se razmjenjuju jer je Cijevna rijeka od državnog značaja, da spada u vodotok koji je dio monitoring programa državne mreže. Dodala je da, pored hidroloških i meteoroloških, trebalo bi mjeriti biološke parametre.

Gospodin Željko Furtula je zamolio članove da dostave komentare do narednog utorka.

7. Dogovor o daljim aktivnostima

Pod ovom tačkom dnevnog reda nije bilo rasprave.

8. Pitanja i predlozi

Pod ovom tačkom dnevnog reda nije bilo rasprave.

* * *

Zaključke donijete u vezi sa navedenim pitanjima odnosno temama, Savjet je blagovremeno realizovao ili je o istima upoznao subjekte nadležne za njihovu realizaciju. O nekim pitanjima, po prirodi stvari, aktivnosti će se nastaviti u kontinuitetu i u narednom mandatnom periodu.

III. SARADNJA I OBAVJEŠTAVANJE JAVNOSTI

U svom radu Savjet je ostvario punu saradnju sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, koje je zakonom i zaduženo da obavlja stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta, a potom i sa Upravom za vode, kao specijalizovanim državnim organom za upravljanje vodama. Pored ovih organa, Savjet je ostvario čvrstu saradnju sa Ministarstvom turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvom zdravlja i Ministarstvom

zdravlja i Ministarstvom prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, budući na brojne kompetencije koje ova ministarstva, s obzirom na međuzavisnost voda i životne sredine, u skladu sa zakonom, u ovim oblastima imaju. Naravno tu su i brojni drugi organi na državnom i lokalnom nivou, zavisno od teme odnosno predmeta interesovanja kojima se Savjet bavio.

Rad Savjeta je praćen uz evidentno interesovanje medijske i stručne javnosti. To je omogućeno javnošću rada, za što su Savjet i njegovi članovi davali odgovarajući doprinos.

IV. ZAKLJUČAK

Savjet za vode je u 2023. godini razmotrio i zauzeo stavove odnosno dao mišljenja (uključujući primjedbe, predloge ili sugestije) o brojnim značajnim i aktuelnim pitanjima iz okvira svoje nadležnosti, dajući time očekivani doprinos kreiranju adekvatnih rješenja i politike u oblasti voda, kao i drugim oblastima u dijelu njihovog međusobnog uticaja. Na taj način, Savjet je potvrdio svoju nezaobilaznu ulogu u oblasti svog djelovanja, čime je na najbolji način ostvario svoju zakonom predviđenu ulogu.

Podgorica, marta 2024. godine